

Datu valsts inspekcija

2014.gada publiskais pārskats

Rīga

2015.gada 30.jūnijs

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

SATURS

Datu valsts inspekcijas direktores Signes Plūmiņas ziņojums	3.lp.
I PAMATINFORMĀCIJA	5.lp.
1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi	5.lp.
1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes:	7.lp.
1.2.1. Pirmsreģistrācijas pārbaūžu veikšana riska jomās	7.lp.
1.2.2. Sadarbība ar citu ES dalībvalstu personas datu aizsardzības iestādēm, lai sekmētu personas datu aizsardzību interneta vidē	9.lp.
1.2.3. Rekomendācijas „ <i>Datu subjekta tiesības</i> ” izstrāde	9.lp.
II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	10.lp.
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2014.gadā	10.lp.
2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums	11.lp.
2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi	12.lp.
2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	14.lp.
III PERSONĀLS	15.lp.
IV KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	17.lp.
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi	17.lp.
4.2. Personas datu apstrādes reģistrācija	18.lp.
4.3. Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrēšana	19.lp.
4.4. Atzinumi un skaidrojumi	20.lp.
V DVI PRIORITĀTES 2015.GADAM	24.lp.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību.

Personas dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts tiesību aktos.

Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti, un tiesības ieviest labojumus šajos datos.

(Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8.pants)

Datu valsts inspekcija Jūsu vērtējumam ir sagatavojusi publisko pārskatu, kas atspoguļo Datu valsts inspekcijas paveikto 2014.gadā.

Turpinoties diskusijām par Eiropas Savienības reformas īstenošanu personas datu aizsardzības jomā, aizvien biežāk izskan jautājums par personas datu aizsardzības un apstrādes aspektu ciešo saistību ar nacionālo drošību. No personas datu aizsardzības viedokļa šobrīd piedzīvojam vēsturisku brīdi, kuru lielā mērā ietekmē informāciju tehnoloģiju un interneta attīstība. Šī iemesla dēļ vēlos akcentēt vienu no Direktīvas 95/46/EK

principiem – „datu apstrādes sistēmas ir paredzētas tam, lai kalpotu cilvēkam; tā kā tām neatkarīgi no fizisku personu pilsonības vai pastāvīgas dzīves vietas jārespektē viņu pamattiesības un brīvības, jo īpaši privātās dzīves neaizskaramības tiesības, un jāveicina ekonomiskā un sociālā attīstība, tirdzniecības paplašināšana un personu labklājība.”¹ Minētais aspekts ir viens no būtiskākajiem, skatot personas datu aizsardzības jautājumu ne tikai nacionālajā, Eiropas Savienības, bet arī globālajā līmenī, kā arī tas ir būtiski, sekmējot vispārējā vienotā digitālā tirgus attīstību.

Lai gan privātās dzīves aizsardzība, it īpaši, no valsts iejaukšanās tajā, starptautiskajā līmenī stiprināta jau 1948.gadā, kad pirmajā starptautiskajā juridiskajā instrumentā – Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo cilvēktiesību deklarācijas 12.pantā, tika noteiktas tiesības uz aizsardzību pret iejaukšanos privātajā un ģimenes dzīvē, risinājumi, kā šo principu efektīvi nodrošināt praksē, tai skaitā globālā mērogā, tiek meklēti vēl joprojām.

Privātuma un personas datu aizsardzības jautājumi ir sabiedrības darba kārtībā gan nacionālajā, gan starptautiskajā līmenī. Informāciju tehnoloģiju attīstība sekmējusi digitālās vides un digitālās personības attīstību. Ar katru gadu palielinās tādu aktivitāšu skaits, kuras varam veikt digitālajā vidē, tas attiecīgi palielina personas datu apstrādes apjomus.

Personas datu aizsardzība mūsdienu informācijas tehnoloģiju un interneta attīstības laikmetā ir nodrošināma tikai tad, ja katrs no mums kritiskāk izvērtēs savas darbības, kas ietver personas datu apstrādi, kā arī sadarbošies ar pārzini un personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju, lai novērstu personas datu aizsardzības pārkāpumus un to iespējamās sekas.

Pēdējo trīs gadu laikā ir palielinājies to gadījumu skaits, kad lietu izskatīšanā bija nepieciešama sadarbība ar citām personas datu aizsardzības iestādēm. Ciešāka sadarbība paredzama arī turpmāk, kad tiks īstenota ES personas datu aizsardzības reforma.

Izvērtējot Datu valsts inspekcijas izskatāmo jautājumu loku, un veicot sabiedrības viedokļa izvērtējumu 2014.gadā par sabiedrības informētību Latvijā par personas datu aizsardzības jautājumiem, secināms, ka palielinās sabiedrības izpratne par fizisko personu datu aizsardzības lomu viņu ikdienas dzīvē. 31% respondentu ir norādījuši, ka ir labi informēti par to, kuru iestāžu,

¹ Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti tekstu skatīt - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:lv:HTML>.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

uzņēmumu un organizāciju rīcībā ir indivīda personas dati (salīdzinot ar 2011.gadu šādu atbildi izvēlējās 23 % respondentu). Datu subjekti ir aktīvi, pieprasot informāciju no pārziņiem par viņu veikto personas datu apstrādi, kā arī informējot Datu valsts inspekciju par iespējamajiem personas datu apstrādes un aizsardzības pārkāpumiem. Kā arī pārziņi aktīvi konsultējas ar Datu valsts inspekciju, lai rastu risinājumus personas datu aizsardzības efektīvākai nodrošināšanai.

Vēlos pateikties visiem Datu valsts inspekcijas darbiniekiem, par personas datu aizsardzības uzraudzības sekmēšanu, kā arī par viņu sniegtajiem priekšlikumiem un īstenotajiem pasākumiem Datu valsts inspekcijas darbības efektivitātes uzlabošanai.

Signe Plūmiņa

*Datu valsts inspekcijas
direktore*

I PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Juridiskais statuss, darbības virzieni un mērķi

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 29.pantu, Datu valsts inspekcija (turpmāk – DVI) ir Tieslietu ministrijas pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas darbojas neatkarīgi un patstāvīgi, izpildot normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus saskaņā ar likumu.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma (turpmāk – FPDAL) Pārejas noteikumu 1.punktu, DVI uzsāka savu darbu 2001.gada 1.janvārī. 2013.gada 10.decembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 1415 „Datu valsts inspekcijas nolikums”.

DVI direktore kopš 2001.gada ir Signe Plūmiņa, kura 2014.gadā piedalījās diskusijās Eiropas Savienības un nacionālajā līmenī par reformu personas datu aizsardzības jomā, tai skaitā izvērtējot nepieciešamību pilnveidot normatīvos aktus. S.Plūmiņa piedalījās arī sarunās ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) ekspertiem, par DVI kompetencē esošajiem jautājumiem, Latvijas iestāšanās procesā OECD, kas jau ilgu laiku bijusi viena no Latvijas nozīmīgākajām ekonomiskajām un ārpolitikas prioritātēm.

DVI veic personu datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar FPDAL, kā arī veic uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu, uzrauga datu aizsardzību elektronisko sakaru nozarē saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu, kā arī uzrauga nevēlama komerciāla paziņojuma sūtīšanas aizlieguma ievērošanu saskaņā ar Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumu un nodrošina Direktīvas 2009/136/EK prasību attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu ziņošanu elektronisko sakaru jomā.

Personas datu aizsardzības pamatprincips ir nodrošināt, ka katrs indivīds var kontrolēt informāciju par sevi, t.i. kontrolēt jeb zināt, kā citi lieto šo informāciju. Personas datu aizsardzība ir neatņemama informācijas sabiedrības sastāvdaļa, kas sekmē sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei un līdzdalību lēmumpieņemšanas procesā.

Personas datu aizsardzība Latvijā ir nostiprinājusies kā cilvēktiesību pamatsastāvdaļa, ieviešot specifiskāku regulējumu dažādās personas datu apstrādes jomās, un izveidojot personas datu aizsardzības nodrošināšanai un uzraudzībai efektīvāku regulējumu, kas tiek pilnveidots, ņemot vērā informācijas tehnoloģiju un interneta vides attīstības ietekmi uz personas datu aizsardzību un palielinoties personas datu apstrādei dažādās jomās.

DVI tiesības personas datu aizsardzības jomā, kas noteiktas FPDAL 29.panta ceturtajā daļā:

- 1) normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām inspekcijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju;
- 2) veikt personas datu apstrādes pārbaudi;
- 3) pieprasīt datu bloķēšanu, kļūdainu vai nelikumīgi iegūtu datu izdzēšanu vai iznīcināšanu, noteikt pastāvīgu vai pagaidu aizliegumu datu apstrādei;
- 4) iesniegt tiesā prasību par šā likuma pārkāpumiem;
- 5) anulēt personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību, ja, pārbaudot personas datu apstrādi, konstatēti pārkāpumi;
- 6) likumā noteiktajā kārtībā uzlikt administratīvos sodus par pārkāpumiem personas datu apstrādē;
- 7) veikt pārbaudi, lai noteiktu personas datu apstrādes atbilstību normatīvo aktu prasībām gadījumos, kad pārzinim ar likumu aizliegts sniegt datu subjektam informāciju un saņemt attiecīgu iesniegumu no datu subjekta.

DVI nodrošina arī Šengenas informācijas sistēmas darbības likumā paredzēto personas datu apstrādes uzraudzību un pārstāv Latvijas Republiku Apvienotajā Šengenas informācijas sistēmas

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

uzraudzības institūcijā, Apvienotajā Eiropola uzraudzības institūcijā, Eiropola Apelācijas komitejā un Apvienotajā Muitas informācijas sistēmas uzraudzības institūcijā (arī nodrošināja pārbaužu veikšanu nacionālajā līmenī attiecībā uz iepriekš norādītajām informācijas sistēmām), kā arī Direktīvas 95/46/EK 29.panta darba grupā un Eiropas Padomes Konvencijas par personas datu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisku apstrādi Konsultatīvajā komitejā, kā arī citos Eiropas Savienības un starptautiskā mēroga personas datu aizsardzības institūciju pasākumos.

1.2. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes

DVI izvirzītās darbības prioritātes 2014.gadam:

- 1) pirmsreģistrācijas pārbaūžu veikšana riska jomās;
- 2) sadarbība ar citu ES dalībvalstu personas datu aizsardzības iestādēm, lai sekmētu personas datu aizsardzību interneta vidē;
- 3) rekomendācijas „*Datu subjekta tiesības*” izstrāde.

Pārskatā sniegts ieskats par paveikto attiecībā uz 2014.gadā izvirzītajām prioritātēm.

1.2.1. Pirmsreģistrācijas pārbaūžu veikšana riska jomās

Efektīvas personas datu aizsardzības uzraudzības nodrošināšanai, DVI, līdzīgi kā citas Eiropas Savienības dalībvalstis, veic pirmsreģistrācijas pārbaudes. FPDAL 22.panta otrā daļa nosaka, ka DVI identificē to personas datu apstrādi, kur iespējami riski datu subjekta tiesībām un brīvībām. Šādai personas datu apstrādei nosaka pirmsreģistrācijas pārbaudi. DVI katru gadu personas datu apstrādes riska jomas nosaka, izvērtējot ar personas datu apstrādi saistītos riskus, pārkāpumu skaitu noteiktās personas datu apstrādes jomās, kā arī ārvalstu pieredzi un sniegto informāciju par noteiktu jomu būtiskiem riskiem.

2014.gadā pirmsreģistrācijas pārbaudes tika veiktas šādās riska jomās:

- sensitīvo personas datu apstrāde;
- personas datu nodošana uz trešajām valstīm;
- biometrijas datu apstrāde (t.sk. video novērošana).

Pirmsreģistrācijas pārbaudes, līdzīgi kā iepriekšējos Pārskata periodos, tika veiktas, sākotnēji izvērtējot DVI saņemto iesniegumu par personas datu apstrādes reģistrāciju un ņemot vērā citu DVI rīcībā esošo informāciju par pārzini, kā arī interneta resursos pieejamo pārzina publicēto informāciju. DVI ir izstrādājusi standarta veidlapas personas datu apstrādes reģistrācijai videonovērošanas jomā. Standarta veidlapās ir iekļauti jautājumi, uz kuriem atbildot, pārzinis sniedz pirmsreģistrācijas pārbaudei nepieciešamo informāciju. Ja personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumā un atbildēs, kas tiek sniegtas uz standarta veidlapās iekļautajiem jautājumiem, tiek konstatēti trūkumi un/vai neatbilstība FPDAL prasībām, tad papildus personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumā norādītajai informācijai, DVI pieprasa pārzinim papildus informāciju par personas datu apstrādi, piemēram, var tikt pieprasīti iekšējie drošības vai personas datu aizsardzības noteikumi, audita slēdzieni un citi dokumenti, kas nosaka personas datu apstrādes un aizsardzības procesus, informācija par datu apstrādes apjomu un datu drošības prasību ievērošanu. Konstatēts, ka noteiktās jomās bieži pārzinis, personas datu apstrādes reģistrācijas ietvaros, saņem arī vispārēju informāciju par personas datu apstrādi un aizsardzību, tādējādi DVI informē pārzini par FPDAL prasībām un arī sekmē FPDAL prasību nodrošināšanu.

Pirmsreģistrācijas pārbaūžu rezultātā nereti pārzini izvēlējās papildināt savu darbinieku zināšanas par FPDAL prasībām, tai skaitā apmeklējot DVI organizētos seminārus, kā arī analizējot DVI izstrādātajās rekomendācijās iekļauto informāciju.

Salīdzinot ar iepriekšējo Pārskata periodu, ir palielinājies to gadījumu kopskaits, kad DVI atsaka personas datu apstrādes reģistrāciju, jo pārzini (gan privātā sektora pārstāvji, gan pašvaldības) nebija novērsuši trūkumus, kurus DVI bija identificējusi viņu veiktajā personas datu apstrādē vai personas datu apstrāde netika reģistrēta, jo to neparedz normatīvo aktu regulējums.

Salīdzinot ar iepriekšējo Pārskata periodu, visvairāk pirmsreģistrācijas pārbaudes tiek veiktas saistībā ar pārzinu veikto videonovērošanu (80% no visām pirmsreģistrācijas pārbaudēm), kuru ietvaros bieži tika konstatēts, ka pārzinis nenodrošina atbilstību FPDAL). 2014.gada 7.martā stājās spēkā izmaiņas FPDAL attiecībā uz personas datu apstrādes reģistrāciju, kuru plānotais mērķis bija samazināt reģistrējamo personas datu apstrādes apjomu, kā arī noteica precīzākas prasības, piemēram, attiecībā uz tiem gadījumiem, kad videonovērošana kā personas datu apstrāde reģistrējama DVI. Neskatoties uz izmaiņām FPDAL, spēkā stājās grozījumi citos normatīvajos aktos,

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

kas noteica pārziņiem pienākumu veikt videonovērošanu un saglabāt videoierakstus, un līdz ar to pārziņiem bija pienākums reģistrēt personas datu apstrādi DVI un tas būtiski palielināja DVI darba apjomu.

Pirmsreģistrācijas pārbažu ietvaros tika konstatēti gadījumi, kad pārzinis vispār nav nodrošinājis datu subjektu informēšanu par veikto personas datu apstrādi vai arī to nav nodrošinājis atbilstoši FPDAL prasībām. Bieži attiecībā uz veikto videonovērošanu, pārzinis sākotnēji nosaka neatbilstošu personas datu apstrādes glabāšanas termiņu, t.i. tie ir par ilgstošu. DVI glabāšanas termiņus vērtē katrā gadījumā atsevišķi un tie ir saistīti ar konkrēto personas datu apstrādes mērķi un situāciju. Turklāt, šis jautājums ir aktuāls gan pārziņiem publiskajā, gan privātajā sektorā. Salīdzinot ar iepriekšējo Pārskata periodu, ir palielinājies to pārziņu skaits, kuri pēc papildus izvērtēšanas, samazina personas datu glabāšanas termiņu, kā arī daudz rūpīgāk izvērtē veikto vai plānoto personas datu apstrādi kopumā, piemēram, daudz pārdomātāk izvieto videokameras.

2014.gadā, salīdzinot ar 2013.gadu, ir samazinājies pirmsreģistrācijas pārbažu skaits saistībā ar personas datu nodošanu uz trešajām valstīm, jo ir samazinājies saņemto personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu skaits, kur pārzinis plānojis nodot personas datus uz trešajām valstīm.

Pirmsreģistrācijas pārbažu ietvaros 18% no visām pirmsreģistrācijas pārbaudēm tika veiktas par personas datu apstrādi saistībā ar personas veselību. Pirmsreģistrācijas pārbaudes tika veiktas ārstu privātpraksēs un ārstniecības iestādēs - veselības centros un vairākās slimnīcās. Pārbaudes ietvēra arī sociālo pakalpojumu sniedzēju veikto personas datu apstrādi.

Būtiskākās DVI konstatētās nepilnības pārziņu veiktajā personas datu apstrādē attiecībā uz šo riska jomu ir līdzīgas kā iepriekšējā Pārskata periodā:

- 1) nav iekšējo personas datu aizsardzības noteikumu;
- 2) nav nodrošināta atbilstoša datu subjekta informēšana par personas datu apstrādi;
- 3) nav nodrošināta darbinieku apmācība par sistēmas un procedūru drošību un personas datu aizsardzību;
- 4) nav veikts ikgadējais personas datu apstrādes audits;
- 5) nav ievērots piekļuves tiesību sadalījums atbilstoši darbinieku kompetencei;
- 6) nav nodrošināta pieejas tiesību kontrole.

Minētās nepilnības DVI pieprasīja pārziņiem novērst, par to attiecīgi pēc tam informējot DVI.

Veikto pirmsreģistrācijas pārbažu ietvaros visās riska jomās, līdzīgi kā iepriekšējā atskaites periodā, tika vērtēts, vai pārzinis nodrošina datu subjekta tiesības piekļūt informācijai par sevi, kā arī DVI tiesības veikt pārbaudes attiecībā uz personas datu apstrādi, kas tiek veikta trešajās valstīs. Pārbažu rezultātā tika konstatēts, ka pārziņi personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumā nenorāda informāciju, ka personas datus paredzēts nodot tālāk apakšoperatoriem (jeb operatoru operatoriem) un līdz ar to nav nodrošināta pilnīga pārziņa kontrole, ka apakšoperatori ievēro pārziņa personas datu apstrādes operatoram norādītos datu drošības un aizsardzības pasākumus, kas ir noteikti savstarpējā pārziņa un personas datu apstrādes līgumā.

Veikto pārbažu ietvaros, DVI konstatēja, ka līdzīgi kā iepriekšējā Pārskata periodā, ne vienmēr pārziņus ir iespējams sasniegt to juridiskajās adresēs, tādēļ salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir palielinājies to DVI pasta sūtījumu skaits, kuri nenasniedz adresātu, jo juridiskajā adresē konkrētais pārzinis neatrodas. Par šādiem gadījumiem DVI regulāri informē Uzņēmumu reģistru.

Pārskata periodā palielinājies komplikētu personas datu apstrādes jautājumu skaits. Viens no problēmjautājumiem pēdējo gadu laikā ir konstatēt, kurš ir pārzinis un kurš ir personas datu operators, ņemot vērā dažādu personas datu plūsmu sarežģītību. Tā kā 2014.gada 7.martā spēkā stājās grozījumi FPDAL, kas paredz, ka pārzinis ir fiziskā vai juridiskā persona, valsts vai pašvaldības institūcija, kura pati vai kopā ar citiem nosaka personas datu apstrādes mērķus un apstrādes līdzekļus, kā arī atbild par personas datu apstrādi saskaņā ar likumu, ir aktualizējies arī jautājums par "kopīgajiem" pārziņiem un attiecīgi savstarpējo atbildības sadalījumu, kas vēlams, ka tiek noteikts līgumā.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

Kopumā pirmsreģistrācijas pārbaūžu veikšana ļauj DVI novērst iespējamās personas datu aizsardzības pārkāpumus, tādējādi samazinot iespējamo pārkāpumu skaitu, kas savukārt, sekmē personas datu aizsardzību Latvijā kopumā, veicina pārziņu izpratni par personas datu aizsardzības pamatprincipiem un praktiskajiem aspektiem, samazina potenciālo sūdzību skaitu DVI un kopumā, kā arī sniedz informāciju datu subjektiem par pārziņa veikto personas datu apstrādi.

1.2.2. Sadarbība ar citu ES dalībvalstu personas datu aizsardzības iestādēm, lai sekmētu personas datu aizsardzību interneta vidē

Pēdējo gadu laikā palielinās to iedzīvotāju iesniegumu skaits, kuru izskatīšanai DVI bija nepieciešama sadarbība ar citu ES dalībvalstu personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijām, lai nodrošinātu personas datu aizsardzību interneta vidē.

Lai sekmētu sadarbību ar citām ES dalībvalstīm, 2014.gada jūnijā DVI pārstāvji piedalījās pieredzes apmaiņas vizīte Francijas personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijā (CNIL), lai diskutētu par datu drošības jautājumiem, starptautisko sadarbības nodrošināšanu pārbaūžu ietvaros, informācijas tehnoloģiju izmantošanu ikdienas darbā datu aizsardzības pārkāpumu novērtēšanā un atklāšanā, kā arī par citiem personas datu aizsardzības jomā aktuāliem jautājumiem, t.sk., par DVI veikto pārbaudi tiešsaistes sociālajā tīklā.

2015.gadā plānota pieredzes apmaiņas vizīte Īrijas personas datu aizsardzības institūcijā, lai gūtu praktisko pieredzi personas datu aizsardzības auditu veikšanā, īpaši gadījumos, kad personas datu apstrāde tiek veikta interneta vidē.

1.2.3. Rekomendācijas „Datu subjekta tiesības” izstrāde

2014.gadā tika izstrādāta rekomendācija - „Datu subjekta tiesības”, lai sekmētu pārziņu izpratni par datu subjektu tiesībām, kas izriet no FPDAL un pārziņiem ir jānodrošina. Vienlaicīgi arī datu subjekti to var izmantot, lai izprastu savas tiesības iegūt informāciju par viņu personas datu apstrādi. Datu subjekta tiesības ir tiesības, kuru ietvaros fiziskas personas tiek informētas par personas datiem, ko apstrādā konkrētais pārzinis attiecībā tieši uz konkrēto personu, kāpēc konkrētais pārzinis apstrādā personas datus un kam pārzinis ir izpaudis personas datus. FPDAL, kas stājās spēkā 2000.gada 20.aprīlī, nodrošina fiziskām personām tiesības pieprasīt no pārziņiem iepriekš minēto informāciju. Vienlaicīgi jāņem vērā, ka attiecībā uz datu subjekta tiesībām piekļūt saviem personas datiem pastāv arī izņēmumi.

Rekomendācija ir paredzēta pārziņiem, kas veic personas datu apstrādi, lai sekmētu viņu izpratni par savu pienākumu nodrošināt datu subjektu tiesības, un palīdzētu viņiem ievērot labo praksi, kas nodrošina datu subjektu pieejas tiesības. Šī rekomendācija ir paredzēta visiem pārziņiem gan publiskajā, gan privātajā sektorā. Prakse, kā pārziņi atbild uz datu subjektu pieprasījumiem, ir dažāda, atkarībā no personas datu apjoma un veida, ko pārzinis apstrādā, bet princips, ka jānodrošina datu subjektu pieejas tiesības, ir vienāds katrā situācijā.

DVI rekomendācijai ir ieteikuma raksturs, tā izstrādāta, pamatojoties uz FPDAL 29.panta trešās daļas 4.punktu, kas nosaka, ka DVI ierosina un veic darbības, kas vērstas uz efektīvāku personas datu aizsardzību, kā arī, ņemot vērā DVI pieredzi, izskatot dažādus iedzīvotāju iesniegumus un sūdzības, kā arī indivīdu uzdotos jautājumus konsultāciju laikā un informatīvajos semināros. Rekomendācija ir DVI viedoklis par FPDAL noteikto datu subjektu tiesību ievērošanas interpretāciju, tas nav tiesību akts, kāds ir FPDAL, kas nosaka pārziņiem pienākumus, kas tiem jānodrošina. Pārziņi var atrast alternatīvus veidus, kā nodrošināt FPDAL prasības un ieviest citu labo praksi.

Rekomendācijas teksts elektroniskā formātā pieejams DVI mājaslapā - <http://www.dvi.gov.lv/lv/jaunumi/publikacijas/>.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

II FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2014.gadā

DVI finansējumu veido divi ieņēmumu avoti:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi.

Kopējais budžeta līdzekļu izlietojums un budžeta izpilde 2014.gadā un salīdzinājums ar iepriekšējo gadu apkopots 1. tabulā.

1.tabula
Programmas 09.02.00.
„Fizisko personu datu aizsardzība”
valsts budžeta finansējums
un tā izlietojums 2014.gadā

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde EUR)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā (EUR)	faktiskā izpilde (EUR)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	397425	405493	402597
1.1.	dotācijas	377071	381160	381160
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	20354	24333	21437
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	399791	413231	404722
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	390180	405518	397082
2.1.1.	kārtējie izdevumi	390180	405518	397082
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	9611	7713	7640

2.2. Budžeta programmas efektivitātes izvērtējums

Budžeta programmas 09.02.00. „Fizisko personu datu aizsardzība” ietvaros apgūti 404722 EUR jeb 97.9% no plānotajiem izdevumiem.

Atbilstoši resursu izlietojumam, 2014.gadā palielinājušies izdevumi sabiedrības informēšanai personas datu aizsardzības jomā un izdotas rekomendācijas brošūru formātā, lai sekmētu personas datu aizsardzību:

- Personas datu aizsardzība darba vietās;
- Personas datu definīcija;
- Personas datu apstrādes drošība;
- Bērnu datu aizsardzība skolās;
- Datu apstrāde videonovērošanas jomā.

Palielinājušies izdevumi atalgojumam salīdzinājumā ar 2013.gadu, ņemot vērā to, ka tika īstenoti uzdevumi, kas saistīti ar jaunajām politikas iniciatīvām, kuru īstenošanai DVI 2015.gadā tika piešķirti papildus finanšu resursi no valsts budžeta.

Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes apkopojumu skatīt 2.tabulā.

2.tabula
Budžeta programmas
rezultātīvie rādītāji

Rezultatīvā rādītāja nosaukums	Plānotā vērtība	Faktiskā izpilde	Paskaidrojums
Personas datu apstrādes pārbažu skaits	350	1020	Faktiski reģistrēto personas datu apstrāžu skaits pārsniedza plānoto reģistrēto personas datu apstrāžu skaitu par 60%, jo 2014.gada 1.janvārī stājās spēkā Alkoholisko dzērienu aprites likuma norma, kas noteica, ka alkoholisko dzērienu tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā un pircēju individuālās apkalpošanas vietā nodrošināma nepārtraukta videonovērošana.
Personas datu apstrādes pārbažu skaits	400	430	Personas datu apstrādes pārbažu skaits palielinājies, pamatojoties pieaugošajam iedzīvotāju iesniegumu skaitam, kā arī DVI veica pārbaudes, pamatojoties uz pašiniciatīvu.
Konstatēto personas datu	15	16	

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

aizsardzības pārkāpumu īpatsvars (%)pret kopējo veikto pārbaūžu skaits			
Izstrādāto rekomendāciju skaits	1	1	
Nodeva par personas datu apstrādes sistēmas reģistrēšanu vai Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu izdarīšanu	17 074	42 507	Plānotais nodevas apmērs pārsniedz plānoto, jo palielinājies reģistrēto apstrāžu skaits, izmantojot videonovērošanu.
Piemērotie sodi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem	14 940	30 350	Sodi tika piemēroti par konstatētajiem personas datu aizsardzības pārkāpumiem, kā arī par informācijas nesniegšanu datu subjektiem un DVI.

Kopumā 2014.gada laikā DVI ir sasniegusi rezultatīvo rādītāju plānoto vērtību.

2.3. DVI sniegtie maksas pakalpojumi

DVI sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar cenrādi, kas apstiprināts ar Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumiem Nr.992 „Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”.

2014.gadā no maksas pakalpojumiem kopumā saņemtie naudas līdzekļi 21 437 EUR apmērā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, visbiežāk izmantotie DVI maksas pakalpojumi ir personas datu apstrādes reģistrācijas pieteikuma aizpildīšana un izdrukāšana, DVI semināri un personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana.

2014.gadā tika veikti grozījumi FPDAL, kas paredz personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšanu par maksu saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātu maksas pakalpojumu cenrādi. Maksa par pakalpojumu 14.23 EUR, šis pakalpojums tika sniegts 24 pārziņiem.

Personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšana un izdrukāšana

DVI konsultē pārziņus par personas datu apstrādes reģistrācijas iesnieguma aizpildīšanu, tiekoties klātienē un izdrukājot aizpildīto personas datu apstrādes reģistrācijas iesniegumu. 2014.gadā šis maksas pakalpojums ir sniegts 37 pārziņiem vai to pārstāvjiem (pārsvarā šo pakalpojumu izmanto privātā sektora pārziņi (35)). Maksa par pakalpojumu 30.15 EUR. Kopējie ieņēmumi par minēto maksas pakalpojumu 2014.gadā – 1115.55 EUR. Salīdzinot ar 2013.gadu, minēto konsultāciju daudzums ir palielinājies gandrīz par 185 % vai 3 reizes (2013.gadā - 13). 27 pārziņiem tika sniegta maksas konsultācija par personas datu apstrādi, veicot videonovērošanu (21 no tiem attiecībā uz videonovērošanu personas datu apstrādes mērķim - Alkohola mazumtirdzniecības uzraudzība saskaņā ar Alkoholisko dzērienu aprites likumu); 5 – par personas datu apstrādi mērķim – Pacientu uzskaites veselības pakalpojumu sniegšanai; 4 – par personas datu apstrādi mērķim - Darbā iekārtošanas vai darbinieku nomas pakalpojumu sniegšanai un 1 attiecībā uz finanšu pakalpojumu sniegšanu. Maksa

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

par pakalpojumu - 30,15 euro. Kopējie ieņēmumi par minēto maksas pakalpojumu 2014.gadā – 1115,55 euro. Salīdzinot ar 2013.gadu minēto konsultāciju daudzums ir būtiski palielinājies (2013.gadā - 13). Tas ir skaidrojams ar to, ka 2014.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā, kas noteica, ka alkoholisko dzērienu tirdzniecības zāles pašapkalpošanās zonā un pircēju individuālās apkalpošanas vietā nodrošināma nepārtraukta videonovērošana, videoieraksta veikšana reālā laika režīmā un tā saglabāšana vismaz septiņas dienas pēc ierakstīšanas.

Personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšana

2014.gada 16.augustā spēkā stājās grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumos Nr.992 „Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”, kas paredz jaunu DVI maksas pakalpojumu – personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšana.

Saskaņā ar FPDAL 22.panta trešo daļu, reģistrējot personas datu apstrādi, DVI izsniedz pārzinim vai viņa pilnvarotajai personai lēmumu par datu apstrādes reģistrāciju. Personas datu apstrādes reģistrācijas apliecību DVI izsniedz par maksu saskaņā ar Ministru kabineta apstiprinātu maksas pakalpojumu cenrādi pēc šā likuma 21.pantā minēto personu pieprasījuma saņemšanas, kuras vēlas uzsākt personas datu apstrādi.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 24.septembra noteikumiem Nr.992 „Datu valsts inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis” maksa par personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības izsniegšanu ir 14,23 euro. 2014.gadā tika izsniegtas 24 personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības.

Organizētie semināri fizisko personu datu aizsardzības jomā

DVI organizēja informatīvos seminārus par personas datu aizsardzību – personas datu apstrādes reģistrāciju, personas datu aizsardzības auditu, videonovērošanu u.c. personas datu aizsardzības jautājumiem. Kopumā 2014.gadā DVI organizēja 5 seminārus par datu aizsardzību. Maksa par pakalpojumu – 48,24 EUR par personu, 2014.gadā gūtie ieņēmumi no DVI organizētajiem semināriem – 4 824,00 EUR. Salīdzinoši 2013.gadā tika organizēti 4 semināri, ieņēmumi no šī maksas pakalpojuma – 3608,83 EUR.

2014.gadā bija novērojama lielāka dažādu mērķauditoriju ieinteresētība par DVI organizētajiem informatīvajiem semināriem, kas skaidrojama ne tikai ar personas datu apstrādes un aizsardzības jautājuma aktualitāti, bet arī ar indivīdu informētību par personas datu aizsardzības jautājumiem, jo semināros ikvienam dalībniekam ir iespēja pilnveidot savas zināšanas par personas datu apstrādi un aizsardzību.

Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījuma organizēšana

DVI 2014.gadā organizēja piecus personas datu aizsardzības speciālistu pārbaudījumus, kuros kopā piedalījās 51 pretendents. Pakalpojums ietver pārbaudījuma jautājumu un uzdevumu sagatavošanu, individuālu atbilžu veidlapu sagatavošanu, pārbaudījuma organizēšanu un rezultātu vērtēšanu, ko veic komisija trīs personu sastāvā, kā arī lēmumu par pārbaudījuma rezultātiem sagatavošanu un apliecību izsniegšanu.

2014.gadā personas datu aizsardzības speciālistu kvalifikācija piešķirta 20 pretendentiem. Maksa par pakalpojumu 293.01 EUR, kopējie ienākumi par maksas pakalpojuma „Personas datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas pārbaudījums” sniegšanu 2014.gadā ir 14 943.51 EUR. Salīdzinoši 2013.gadā tika organizēti 4 pārbaudījumi, ienākumi no šī maksas pakalpojuma – 17 346.46 EUR.

2.4. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

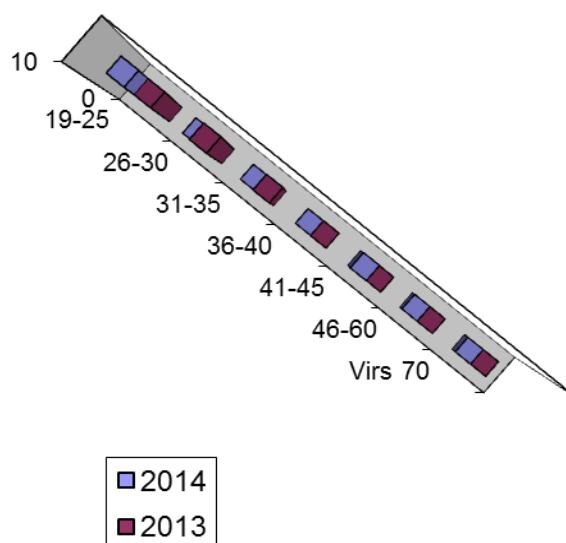
Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā 2013. – 2015.gadam noteiktajām prasībām, DVI veica regulāru Pretkorupcijas plāna pasākumu ieviešanu un uzraudzību, kas vērsti uz interešu konflikta novēršanu DVI darbinieku darbībā, tai skaitā DVI darbinieks apmeklēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja organizēto semināru „Korupcijas novēršana”, kā arī vadīja attiecīgu semināru DVI nodarbinātajiem.

Iestādes administratīvo resursu mazināšanai un administratīvā sloga mazināšanai uzņēmējiem, sākot ar 2014.gadu netiek izsniegtas personas datu apstrādes reģistrācijas apliecības, jo informācija par to, ka attiecībā uz konkrētu pārzini DVI ir pieņēmusi lēmumu par personas datu apstrādes reģistrāciju, tiek publicēta publiskā Personas datu apstrādes reģistrā, kas ir pieejams DVI interneta mājas lapā – <http://www.dvi.gov.lv/registri/pdas/>. Tiesību subjektu (pārziņa) tiesisko statusu nosaka DVI izdotais lēmums par personas datu apstrādes reģistrēšanu, nevis personas datu apstrādes reģistrācijas apliecība (līdz ar to reģistrācijas apliecības izsniegšanai nav juridiskās nozīmes).

III Personāls

2014.gadā netika veiktas nedz strukturālās reformas, nedz iekšējās reorganizācijas, saglabājot 19 amata vietas. Pārskata periodā iestādē bija nodarbināti vidēji 17 darbinieki, no tiem vidēji 15 sievietes un 3 vīrieši. Personāla vidējais vecums 2014.gadā bija 33 gadi. 2014.gadā DVI strādāja darbinieki vecuma amplitūdā no 19 līdz 73 gadiem.

DVI darbinieku skaits sadalījumā pa vecuma grupām

DVI darbinieku izglītības līmeņu sadalījums 2014.gadā:

- 1) vienam darbiniekam - vidējā izglītība;
- 2) vienam darbiniekam - nepabeigta augstākā izglītība;
- 3) 9 darbiniekiem ir augstākā izglītība;
- 4) 6 darbiniekiem ir iegūts maģistra grāds.

2014.gadā DVI personāla mainība salīdzinot 2013.gadu nav samazinājusies, bet ir palikusi nemainīga. 2014.gadā darbu pārtrauca 4 darbinieki un darba pienākumu izpildi uzsāka 5 darbinieki.

DVI darbinieku kapacitātes celšanai tika organizēti iekšējie semināri par dažādiem datu aizsardzības jautājumiem, kā arī 2014.gada ietvaros DVI darbinieki apmeklēja dažādus seminārus un kursus. Tika apmeklēti šādi Valsts administrācijas skolas semināri:

- Laika menedžments;
- Lietvedības dokumentu izstrāde un noformēšana;
- Dokumentu pārvaldība: dokumentu klasifikācijas shēmu izstrāde, lietu nomenklatūras, to veidi, dokumentu identifikācija un izvērtēšana;
- Grozījumi Darba likumā un to nozīme pastāvošajās darba tiesiskajās attiecībās.

Tika apmeklēta Rīgas Starptautiskās ekonomiskās un biznesa administrācijas augstskolas rīkotā konference “*Nākotnes vadība (Future Leadership)*”. Konferencē tika diskutēti par informāciju tehnoloģiju plašāku izmantošanu darba vides uzlabošanas kontekstā, kas ietver arī jaunus personas datu apstrādes risinājumus. Tika apmeklēta arī Rīgas Starptautiskās ekonomiskās un biznesa administrācijas augstskolas rīkotā apmācība – personālvadības nometne “*Kā personāla vadība var sniegt lielāku ieguldījumu uzņēmuma mērķu sasniegšanā*” un apmācības “*Kā sevi pasargāt no neapmierinātu darbinieku prasībām*”.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

Administratīvās daļas pārstāvji apmeklēja Lietišķās informācijas dienesta rīkoto semināru *“Jaunās elektroniskās algas nodokļu grāmatīņas”*. Seminārs tika apmeklēts, jo 2014.gada 1.jūnijā stājās spēkā izmaiņas likumdošanā, kas saistītas ar elektronisko algas nodokļu grāmatīņu ieviešanu. Administratīvās daļas vecākā grāmatvede apmeklēja arī SIA “FMS” organizēto semināru *“Virsgrāmatas salīdzināšana ar apakšmoduļiem - Algas”*.

Nemot vērā, ka saskaņā ar DVI darba vides risku izvērtējumu, kā viens no psiholoģiskajiem un emocionālajiem faktoriem, ar ko savā darbā saskaras DVI nodarbinātie, ir negatīvā emocionālā spriedze, kas saistīta ar izskatāmo jautājumu loku un DVI īstenotajām sankcijām. Tāpēc, lai mazinātu emocionālās vardarbības iestāšanās iespējamību un uzlabotu DVI nodarbināto saziņas ar klientiem kvalitāti, tika apmeklēts SIA „Triviums” rīkotais seminārs par sarunu vešanu sarežģītās situācijās.

Lai papildinātu DVI darbinieku kvalifikāciju tika apmeklēts SIA “Funditus” rīkotais seminārs *“Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta aktuālā prakse”*. Semināra ietvaros DVI darbinieki tika iepazīstināti ar svarīgākajām Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta atziņām, kas atspoguļotas 2013.gada otrā pusgada 2014.gada nolēmumos. Tika apmeklēts arī SIA “Funditus” rīkotais seminārs *“Lietvedība administratīvo pārkāpumu lietās. Tiesu prakse”*. Semināra ietvaros tika aplūkota administratīvo lietu izskatīšanu īpatnības.

2014.gadā tika apmeklēts Latvijas Datortīklu skolas 34.sesija, kuras ietvaros tika saņemta aktuālāka informācija IT nozarē un drošības jautājumiem IT nozarē.

Tika nodrošināta dalība konferencē *“Izcilu personālvadītāju akadēmija”*, jo konferences ietvaros tika skatīts jautājums par personas datu aizsardzību darbavietās.

Veicot ikgadējo darbinieku darbības rezultātu novērtēšanu, DVI darbinieki norādīja, ka kapacitātes celšana, apmeklējot mācību seminārus, ir būtiska darbinieka izaugsmes kontekstā. 2014.gadā DVI turpināja aizsāktu praksi DVI iekšējo semināru organizēšanā.

IV Komunikācija ar sabiedrību

2014.gadā DVI, sadarbībā ar Tieslietu ministrijas Administratīvā departamenta sabiedrisko attiecību speciālistiem, nodrošināja informācijas sniegšanu masu saziņas līdzekļiem. Sadarbība ar masu saziņas līdzekļiem DVI notiek regulāri, ņemot vērā personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumu aktualitāti un sarežģītību, ko galvenokārt, ietekmē informācijas tehnoloģiju un interneta vides attīstība.

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Visbiežāk DVI viedokli par dažādiem praktiskiem personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumiem lūdza TV3 raidījuma „BezTabu” žurnālisti, ar lūgumu skaidrot, kā konkrētam indivīdam rīkoties dažādās ar personas datu apstrādi un aizsardzību saistītās situācijās. Personas datu apstrādes iespējas tikai pieaug, tādēļ jautājumi, ar kuriem iedzīvotāji sastopas ikdienā, nodrošinot savu personas datu aizsardzību, ir ļoti dažādi. Masu informācijas līdzekļiem tika sniegta arī informācija, kādi ir dažādi DVI veikto pārbažu rezultāti.

Aktuālākā informācija par DVI īstenojamajām funkcijām un aktualitātēm personas datu aizsardzības jomā tiek publicēta DVI Interneta mājas lapā – www.dvi.gov.lv.

Sabiedrības informēšanai 2014.gadā tika organizēti 3 DVI semināri kā DVI maksas pakalpojumi, tika nodrošināta DVI darbinieku dalība vairākās informatīvajās sanāksmēs par personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumiem. DVI darbinieki piedalījās seminārā sociālo dienestu darbiniekiem, kurā pastāstīja par būtiskākajiem un aktuālākajiem jautājumiem personas datu aizsardzības jomā.

DVI darbinieki katru darba dienu laika posmā no 13:00-15:00 sniedz konsultācijas pa tālruni, skaidrojot FPDAL normas un informējot, kā risināt konkrētā indivīda problēmu, kas saistīta ar iespējamo personas datu aizsardzības pārkāpumu. Lielākoties konsultācijas ir nepieciešamas datu subjektiem par to FPDAL noteiktajām tiesībām (kā rīkoties konkrētajā situācijā). Telefonkonsultācijas tiek sniegtas arī pārzīņiem par personas datu apstrādes reģistrēšanu DVI. Vidēji mēnesī DVI 2014.gadā sniedza 240 telefonkonsultācijas (t.sk. trešo valstu pilsoņiem, kuri veic personas datu apstrādi Latvijā un pārzīņiem, kuri nodod personas datus uz trešajām valstīm vai kuri vēlas īstenot savas datu subjekta tiesības).

DVI darbinieki piedalījās informatīvajā akcijā “*Atpakaļ uz skolu*”, kuru katru gadu rīko Ārlietu ministrija sadarbībā ar Eiropas Parlamenta Informācijas biroju. Semināra ietvaros DVI darbinieks atgriezās savā skolā un ar informatīvo semināru iepazīstināja skolēnus un skolotājus par personas datu aizsardzības jautājumiem. Galvenais akcents tika pievērsts labas prakses principiem fizisko personu datu apstrādē. Semināra ietvaros klausītāji tika iepazīstināti arī ar DVI izstrādāto rekomendāciju “*Bērnu datu aizsardzība skolās*”. Informatīvā semināra mērķauditorijas bija gan skolēni, gan pedagogi.

Jau astoto gadu 28.janvārī tika atzīmēta Eiropas Datu aizsardzības diena. Kā katru gadu, šīs dienas ietvaros personas datu aizsardzības uzraudzības institūcijas īsteno aktivitātes, lai sekmētu iedzīvotāju informētību par tiesībām uz savu personas datu aizsardzību un aicinātu pievērst lielāku uzmanību gadījumiem, kad personas dati kādam tiek nodoti (izpausti). Kā 2014.gadā DVI piedalījās Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un Eiropas Parlamenta Informācijas centra organizētajā pasākumā Eiropas mājā. Pasākuma temats bija aktualitātes personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumos, kā arī par ES datu reformu un tās nozīmi Latvijā.

2014.gadā Datu valsts inspekcija organizēja novērtējumu par sabiedrības informētību Latvijā par personas datu aizsardzības jautājumiem, salīdzinot jauniegūtos datus ar 2011.gadā veiktās iedzīvotāju aptaujas rezultātiem. Šādus novērtējumus veic lielākā daļa ES personas datu aizsardzības uzraudzības institūciju un informācija tiek skatīta un analizēta ne tikai nacionālajā, bet arī ES līmenī, lai rastu risinājumus efektīvākas personas datu aizsardzības uzraudzības nodrošināšanai.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

Novērtējuma ietvaros 31% respondentu norādīja, ka ir labi informēti par to, kuru iestāžu, uzņēmumu un organizāciju rīcībā ir konkrētā indivīda personas dati (salīdzinot ar 2011.gadu šādu atbildi izvēlējās 23% respondentu). Vienlaicīgi 56% respondentu norādīja, ka droši nav ne valsts institūciju, ne uzņēmumu rīcībā esošie personas dati. Salīdzinot ar 2011.gadu, nav mainījies sabiedrības viedoklis par to, ka personas dati bankās tiek apstrādāti konkrēti paredzētajam mērķim un atrodas drošībā (53% respondentu izvēlējušies šādu atbildi), savukārt nedaudz ir pieaudzis to respondentu skaits, kuri uzticas valsts institūcijām un to veiktajai personas datu apstrādei (2014.gadā – 20 %, bet 2011.gadā – 12%). Svarīgs ir aspekts, ka 83% respondentu norādīja, ka par personas datu aizsardzību noteikti būtu jāizglīto bērni skolās. DVI novērtējuma ietvaros iegūto informāciju izmantos savā darbā 2015.gadā, lai uzlabotu personas datu aizsardzības uzraudzību un noteiktu savas prioritātes.

Lai ikvienam interesentam sniegtu ieskatu par DVI paveikto 2014.gadā un izskatītajām lietām, DVI 2014.gada pārskata 4.2.nodaļā ir apkopojusi svarīgāko informāciju par personas datu apstrādes reģistrāciju, 4.3.nodaļā - par personas datu aizsardzības speciālistiem, bet pārskata 4.4.nodaļā - par aktuālākajām skatītajām personas datu aizsardzības lietām.

4.2. Personas datu apstrādes reģistrācija

Kā tika norādīts jau pārskata 1.2.1.nodaļā, 2014.gada 7.martā stājās spēkā izmaiņas attiecībā uz personas datu apstrādes reģistrāciju, kuru plānotais mērķis bija samazināt reģistrējamo personas datu apstrādes apjomu, kā arī noteica precīzākas prasības, piemēram, attiecībā uz tiem gadījumiem, kad videonovērošana kā personas datu apstrāde reģistrējama DVI.

DVI 2014.gadā ir reģistrējusi 802 personas datu apstrādes un 218 izmaiņas personas datu apstrādē, kas ir vairāk, nekā bija iepriekš plānots reģistrēt (bija plānots - 350). Saņemot pārziņa iesniegumu, DVI izskata sniegto informāciju, nepieciešamības gadījumā pieprasot papildu informāciju un veicot pirmsreģistrācijas pārbaudi.

FPDAL 21.pants nosaka gadījumus, kad pārziņiem pirms personas datu apstrādes uzsākšanas tā ir jāreģistrē DVI vai jānorīko fiziska persona – datu aizsardzības speciālists, t.i., ja pārzinis:

- 1) paredz personas datus nodot valstij, kas nav Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts;
- 2) paredz personas datus apstrādāt, sniedzot finanšu vai apdrošināšanas pakalpojumus, veicot izlozes vai loterijas, tirgus vai sabiedriskā viedokļa pētījumus, personāla atlasī vai personāla novērtēšanu kā komercdarbības veidu, sniedzot parāda atgūšanas pakalpojumus un kredītinformācijas apstrādes pakalpojumus kā komercdarbības veidu;
- 3) veic sensitīvo personas datu apstrādi, izņemot gadījumus, kad minēto datu apstrādi veic grāmatvedības, personāla uzskaites (darba tiesisko attiecību) mērķiem vai to veic reliģiskās organizācijas;
- 4) apstrādā personas datus attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, sodāmību un sodiem administratīvo pārkāpumu lietās;
- 5) veic videonovērošanu, saglabājot personas datus;
- 6) veic ģenētisko datu apstrādi.

Pieņemot lēmumu par personas datu apstrādes reģistrāciju DVI pārzinim izsniedz lēmumu par personas datu apstrādes reģistrāciju un veic ierakstu publiski pieejamā personas datu apstrādes reģistrā, kas pieejams DVI interneta mājas lapā: www.dvi.gov.lv/registri/pdas/.

Saskaņā ar FPDAL 22.panta deviņo daļu par katru personas datu apstrādes reģistrāciju līdz attiecīgā iesnieguma iesniegšanai DVI ir maksājama valsts nodeva Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un apmērā, kas saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 27.novembra noteikumu Nr.813 „Noteikumi par personas datu apstrādes reģistrācijas un Fizisko personu datu aizsardzības likumā noteikto reģistrējamo izmaiņu reģistrācijas valsts nodevu” 2.punktu ir 28,46 vai 56,91 euro. Valsts un pašvaldību institūcijas valsts nodevu par apstrādes vai izmaiņu reģistrāciju nemaksā. Kopā 2014.gadā

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

samaksātās valsts nodevas apmērs par personas datu apstrādes reģistrāciju un izmaiņu izdarīšanu personas datu apstrādē ir 42 506,55 euro.

Plānots, ka 2015.gadā pēc DVI iniciatīvas tiks veiktas pārbaudes attiecībā uz FPDAL noteiktās personas datu apstrādes reģistrāciju DVI, lai sekmētu personas datu aizsardzības uzraudzību Latvijā kopumā.

4.3. Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrēšana

Globalizācijas procesu rezultātā ekonomiskajiem procesiem mūsdienās nav ģeogrāfisko robežu, kas ierobežo attiecīgu normatīvo aktu piemērošanu, tajā skaitā attiecībā uz personas datu aizsardzību, jo nav pieņemtu vispārēju starptautisku personas datu apstrādes un aizsardzības standartu, kas būtu visām valstīm saistoši. Tādēļ personas datu aizsardzības pašregulācijas pieeja var palīdzēt novērst šīs iespējamās neprecizitātes, lai kopēji piemērotu personas datu aizsardzības un privātuma prasības. Viens no šādiem pašregulācijas mehānismiem ir personas datu aizsardzības speciālists katrā konkrētajā uzņēmumā vai iestādē. Pirmais personas datu speciālista institūts tika ieviests Vācijā 1977.gadā attiecībā uz privāto sektoru kā papildu pašregulācijas mehānisms, kas palīdzētu atbildīgajiem par personas datu aizsardzību (t.i. pārziņiem) nodrošināt, ka viņu darbība atbilst likumdošanas izvirzītajām prasībām. Personas datu aizsardzības speciālisti ir vairākās ES dalībvalstīs un tiek uzskatīts, ka personas datu aizsardzības speciālists sekmē klientu un darbinieku uzticēšanos organizācijas/institūcijas veiktajai personas datu apstrādei, ka tā tiks nodrošināta atbilstoši likuma prasībām un personas datu aizsardzības labās prakses principiem.

Lai sekmētu personas datu aizsardzības nodrošināšanu, iestādes vai uzņēmuma vadītājs var norīkot konkrētu darbinieku atbildīgu par personas datu aizsardzību, var izmantot ārpalpojumu iespējas attiecībā gan uz personas datu apstrādi, gan aizsardzību, kā arī var iecelt personas datu aizsardzības speciālistu (datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju piešķir DVI pēc tam, kad konkrētā persona ir nokārtojusi pārbaudījumu DVI; personas datu aizsardzības speciālists nav obligāta normatīvajos aktos noteikta prasība). Tomēr atbildīgs par veikto personas datu apstrādi ir katrs uzņēmuma vai iestādes vadītājs.

Personas datu aizsardzības speciālistus, kopš šī institūta ieviešanas Latvijā 2007.gadā, ir izvēlējušās gan publiskā sektora institūcijas, gan privātā sektora pārstāvji, un to galvenais uzdevums ir sniegt atbalstu un konsultēt iestādes vai uzņēmuma vadību personas datu apstrādes un aizsardzības jautājumos, tajā skaitā risinot problēmjautājumus šajā jomā. Lai kļūtu par personas datu aizsardzības speciālistu, konkrētajām indivīdam nepieciešama augstākā izglītība tiesību zinātnē vai informācijas tehnoloģiju jomā.

2014.gadā 74 pārziņi ir reģistrējuši personas datu aizsardzības speciālistus. Salīdzinājumam ar 2013.gadu, personas datu aizsardzības speciālistus ir reģistrējuši par 32 pārziņiem vairāk (2013.gadā –42). Pārziņi DVI piesaka personas datu aizsardzības speciālistus, kuri ir ieguvuši personas datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju. Iesniegumu par speciālista reģistrāciju DVI ir pienākums izskatīt 15 dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Personas datu aizsardzības speciālistu reģistrēšanu DVI veic bez maksas.

2014.gadā DVI uzsāka arī regulārās personas datu aizsardzības speciālistu apmācības jeb zināšanu pilnveidošanas seminārus.

4.4. Atzinumi un skaidrojumi

DVI 2014.gadā saņēma 523 rakstiskas sūdzības un, nodrošinot personas datu aizsardzības uzraudzību DVI veica pārbaudes par iespējamu personas datu apstrādes neatbilstību FPDAL, no kuriem pabeigto pārbažu skaits ir 430. Administratīvie sodi tika piemēroti 40 gadījumos – 16 brīdinājumi un 24 naudas sodi (kopumā par 30 350 EUR). Lielākais piemērotais naudas sods ir 2845 euro, kas tika piemērots uzņēmumam par vairākiem pārkāpumiem, tai skaitā par informācijas nesniegšanu datu subjektiem un personas datu apstrādi bez tiesiska pamata un mērķa.

Divi DVI amatpersonu lēmumi par administratīvā soda piemērošanu tika apstrīdēti DVI direktorei, savukārt tiesā netika pārsūdzēti neviens DVI direktores lēmums par administratīvā soda piemērošanu. Tiesā tika pārsūdzēti 5 atteikumi uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību.

Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu ir būtiski palielinājies to gadījumu skaits, kad sods tiek piemērots par informācijas nesniegšanu DVI – pārziņi un citas personas, kuras ir iesaistītas lietās, dažādu iemeslu dēļ nesniedz DVI tās pieprasīto informāciju. Lielākoties administratīvie sodi tika piemēroti par nelikumīgu personas datu apstrādi (tai skaitā, tika pārkāpts FPDAL 7.pants, 10.panta pirmā un otrā daļa), tomēr 2014.gadā, salīdzinot ar 2013.gadu, ir pieaudzis to gadījumu skaits, kad administratīvais sods tiek piemērots par personas datu apstrādes veikšanu bez FPDAL noteiktās personas datu apstrādes reģistrācijas DVI (2013.gadā bija 3 gadījumi, savukārt, 2014.gadā 17 gadījumi). 2014.gadā bija liels to lietu skaits, kad pārbaude vai administratīvā pārkāpuma lietvedība tiek veikta, pamatojoties uz Valsts policijas vai pašvaldības policijas sniegto informāciju. Lielākajā daļā gadījumu policija, veicot pārbaudes klātienē, konstatē videonovērošanas veikšanu, neievērojot FPDAL prasības, proti, videonovērošana tiek veikta, par to atbilstoši FPDAL neinformējot datu subjektus un bez FPDAL paredzētās reģistrācijas.

Sūdzības galvenokārt tika iesniegtas par šādām personas datu apstrādes jomām:

- Personas datu apstrāde bez tiesiska pamata (t.sk. lietas, kur bez tiesiskā pamata darba devējs iesniedz VID informāciju par it kā pie sevis strādājošu darbinieku vai arī laicīgi neiesniedz VID izmaiņas darbinieka statusā; videonovērošana);
- Nesamērīgs personas datu apstrādes apjoms;
- Informācijas nesniegšana datu subjektam par veikto/plānoto personas datu apstrādi.

Viens no jautājumiem, kura konceptuālu jeb sistēmisku risināšanu 2014.gadā iniciēja DVI, un kura kontekstā tika saņemts salīdzinoši liels iedzīvotāju sūdzību skaits, ir saistīts ar to, ka darba devēji ir nodevuši informāciju Valsts ieņēmumu dienestam par nodarbinātām fiziskām personām, kuras nekad nav bijušas nodarbinātas pie konkrētā darba devēja. Veicot pārbaudes, pārsvarā gadījumu DVI konstatē, ka juridiskās personas (uzņēmumi) neatrodas savās juridiskajās adresēs un nav iespējams saņemt informāciju konkrētu lietu izskatīšanai. Šādas nelikumīgas personas datu apstrādes rezultātā tiek būtiski nelabvēlīgi ietekmētas datu subjekta sociālās garantijas, piemēram, datu subjektam tiek liegta iespēja saņemt bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu, jo persona Valsts ieņēmumu dienestā ir reģistrēta kā nodarbinātais un šo informāciju ir tiesīgs labot tikai konkrētais uzņēmums, kurš lielākoties to labprātīgi nedara.

Attiecībā uz minēto personas datu apstrādi DVI, saņemot sūdzību, izvērtē, vai katrā konkrētajā gadījumā datu subjektam saskaņā ar likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 23.panta otro daļu nav nodarīts būtisks kaitējums (*par būtisku kaitējumu atzīstams mantiskais zaudējums, kas nodarījuma izdarīšanas brīdī pārsniedz piecu tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu*). Gadījumos, kad DVI konstatē, ka personai ir nodarīts būtisks kaitējums, DVI lietas materiālus pārsūta Valsts policijai par, iespējams, izdarītu noziedzīgu nodarījumu, jo saskaņā ar Krimināllikuma 145.panta pirmo daļu par nelikumīgām darbībām ar fiziskās personas datiem, ja ar to radīts būtisks kaitējums, ir paredzēta kriminālatbildība.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

Gadījumos, kad DVI nekonstatē, ka personai ir nodarīts būtisks kaitējums, DVI uzsāk pārbaudi, lai konstatētu, vai personas datu apstrāde ir nelikumīga.

Sūdzības par nesamērīgu personas datu apstrādes apjomu tiek iesniegtas saistībā ar dažādiem gadījumiem, piemēram, kad, slēdzot līgumu, personai tiek piedāvāts norādīt līgumā savus personas datus lielākā apjomā, nekā tas ir nepieciešams līguma noslēgšanai un izpildei. DVI saņem sūdzības arī saistībā ar to, ka personām tiek pieprasīts iesniegt personu apliecinoša dokumenta kopiju, un tādā veidā tiek iegūta informācija par datu subjektu lielākā apjomā, nekā tas ir nepieciešams mērķa sasniegšanai. DVI 2014.gadā veica arī pārbaudes klātienē, kuru ietvaros pārbaudīja, vai pakalpojuma sniedzējs, kurš piedāvā iznomāt sporta inventāru, pieprasa un glabā personu apliecinošus dokumentus.

Attiecībā uz informācijas nesniegšanu datu subjektam par veikto/plānoto personas datu apstrādi, visvairāk sūdzības šajā jautājumā tiek saņemtas saistībā ar videonovērošanas veikšanu, piemēram, kad veicot videonovērošanu, pārzinis nav izvietojis attiecīgo informatīvo norādi (zīmi) par videonovērošanas veikšanu vai arī nav norādījis zīmē visu FPDAL paredzēto informāciju, t.i. pārzīņa nosaukumu un kontaktinformāciju, kā arī videonovērošanas mērķi.

Salīdzinot ar 2013.gadu, ir palielinājies iedzīvotāju iesniegumu skaits par iespējamu nelikumīgu personas datu apstrādi un aizsardzību, veicot videonovērošanu, jo būtiski palielinās videonovērošanas izmantošana ikdienā, piemēram, sava īpašuma aizsardzībai.

Salīdzinot ar 2013.gadu, nav samazinājies sūdzību skaits par personas datu apstrādi interneta vidē. DVI 2014.gadā ir konstatējusi pārkāpumus saistībā ar personas datu publicēšanu internetā, nelikumīgu personas datu nodošanu trešajām personām, izmantojot elektronisko pastu.

2014.gadā, tāpat kā 2013.gadā, DVI izskatīja lietu par personas datu operatora atbildību. Saskaņā ar FPDAL par personas datu apstrādes veikšanu ir atbildīgs pārzinis, un FPDAL nosaka, ka starp pārzini un personas datu operatoru ir jābūt noslēgtam rakstveida līgumam, kurā būtu jāparedz personas datu operatoram dotā uzdevuma mērķi, apjomu un norādījumus par to, kā personas datu operatoram jāveic noteiktā personas datu apstrāde. Tomēr, gadījumos, kad personas datu operators pārkāpj līguma noteikumus un viņam pieejamos personas datus izmanto citam, līgumā neparedzētam mērķim, un nesaņemot iepriekšēju pārzīņa atļauju, tad par šādu personas datu apstrādi ir atbildīgs personas datu operators. Šādā gadījumā DVI uzsāk pārbaudi vai uzsāk administratīvā pārkāpuma lietvedību, un ievērojot konkrētās lietas apstākļus, tiek pieņemts lēmums.

Ieskatam sniedzam piemērus par dažām 2014.gadā skatītajām lietām.

DVI tika saņemta sūdzība par to, ka kādā aptiekā Rīgā tika nokopēta personai izsniegtā zāļu recepte un saglabāta aptiekā, neinformējot personu par kopijas izgatavošanas mērķi. Aptieka norādīja ka, lai saglabātu pierādījumus par recepšu zāļu kustību aptiekā, kas būtu jāuzrāda pēc Veselības inspekcijas pieprasījuma, pamatojoties uz 2005.gada 8.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.175 „Recepšu veidlapu izgatavošanas un uzglabāšanas, kā arī recepšu izrakstīšanas un uzglabāšanas noteikumi” 27.punktu, aptieka kopē zāļu receptes.

Attiecībā uz minēto, DVI lūdza Veselības inspekciju sniegt viedokli par to, kādā veidā aptiekām jānodrošina 2005.gada 8.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.175 „Recepšu veidlapu izgatavošanas un uzglabāšanas, kā arī recepšu izrakstīšanas un uzglabāšanas noteikumi” 27.punkta prasību izpilde. Veselības inspekcija attiecībā uz minēto situāciju paskaidroja, ka 2010.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumu Nr.288 „Aptieku darbības noteikumi” (turpmāk – Noteikumi) 36.punktā ir noteikts, ka farmaceits atbilstoši savai kompetencei nodrošina klienta individuālo datu aizsardzību saskaņā ar FPDAL.

Noteikumu 38.1. apakšpunktā ir noteikts, ka farmaceits, saņemot recepti, pārbauda receptes atbilstību normatīvajos aktos par recepšu izrakstīšanu noteiktajām prasībām un tās derīgumu, bet 38.3. apakšpunktā ir noteikts, ka recepšu zāļu izsniegšana jāorganizē tā, lai būtu iespējams pārbaudīt, vai izsniegtas pareizās zāles. Tādējādi, lai nodrošinātu receptes datu un informācijas par izsniegtajām

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

zālēm reģistrēšanu un saglabāšanu tādā veidā, lai tā būtu pieejama Veselības inspekcijas amatpersonām pārbaudes laikā, aptiekas visbiežāk izmanto tehniskos līdzekļus, t.sk. kopēšanas iekārtas, kas minēto informāciju saglabā salasāmā veidā, nodrošinot skaidru un nepārprotamu datu uztveri.

Tādējādi DVI secināja, ka aptieka, veicot personas zāļu receptu kopēšanu, rīkojas atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta 3.punktam (*datu apstrāde nepieciešama pārzinim likumā noteikto pienākumu veikšanai*), t.i., lai nodrošinātu receptes datu un informācijas par izsniegtajām zālēm reģistrēšanu un saglabāšanu tādā veidā, lai tā būtu pieejama Veselības inspekcijas amatpersonām pārbaudes laikā. Attiecīgi aptiekai par šo personas datu apstrādi konkrētajam mērķim bija jāinformē datu subjekts.

DVI tika saņemta sūdzību par to, ka daudzdzīvokļu dzīvojamajā mājā Rīgā tika ieviesta ierobežotas piekļuves kārtība, kas paredzēja iekļūšanu dzīvojamajā mājā ar nosacījumu, ka reģistrācijas žurnālā pie dzīvojamās mājas ieejas durvīm personai jānorāda vārds, uzvārds, personas kods un personu apliecinoša dokumenta numurs. Ierobežotās piekļuves kārtība dzīvojamajā mājā tika ieviesta, pamatojoties uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumu saskaņā ar balsošanas protokolu. Minēto reģistrācijas žurnālu uzturēja dzīvojamās mājas apsaimniekotājs.

Dzīvojamās mājas apsaimniekotājs, attiecībā uz ierobežotās piekļuves kārtības ieviešanu, norādīja, ka atbilstoši Latvijas Republikas Civillikuma 927.pantam, Latvijas Republikas Satversmes 96.pantam un 105.pantam, Dzīvokļa īpašuma likuma 16.pantam, dzīvokļu īpašnieki ir tiesīgi noteikt, kas uzturas viņa īpašumā un kontrolēt piekļuvi tam, nepieļaujot nepiederošu personu uzturēšanos īpašumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, DVI konstatēja, ka attiecībā uz minēto situāciju ir nepieciešams iegūt Tiesībsarga viedokli jautājumā par samērīgumu starp īstenotajām tiesībām uz īpašumu un ierobežotās piekļuves kārtības rezultātā veikto personas datu apstrādi - ieviešot ierobežotas piekļuves kārtību, kas paredz reģistrācijas žurnālā sniegt personas datus - vārdu, uzvārdu, personas kodu un personu apliecinoša dokumenta numuru.

Tiesībsarga viedoklis minētajā jautājumā bija tāds pats kā DVI viedoklis. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā atzīts, ka personas dati ir privātās dzīves sastāvdaļa, savukārt privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību garantē Satversmes 96.pants un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pants. Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, analizējot gadījumus par personas datiem, norādīts, ka privātās dzīves ierobežojumiem jābūt noteiktiem ar likumu, jābūt nepieciešamiem demokrātiskā sabiedrībā un jāatbilst leģitīmam mērķim. Personas datu apstrādei jābūt noteiktai ar likumu pietiekami precīzi, lai nepieļautu likuma patvaļīgu iztulkošanu un piemērošanu.

Tiesībsargs, piekrītot DVI, paskaidroja, ka nedz Dzīvokļu īpašuma likums, nedz kāds cits likums neparedz sabiedrības vai dzīvokļu īpašnieku kopības tiesības vai pienākumus noteikt personas datu apstrādes gadījumus, veidu un kārtību, tādā veidā ierobežojot Satversmes 96.pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi. Tiesībsargs norādīja, ka dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums vēl jo vairāk nav atzīstams par pietiekamu minētās personas datu apstrādes veikšanai.

Ņemot vērā minēto Tiesībsargs, izvērtējot samērīgumu starp Latvijas Republikas Satversmes 96.pantā noteiktajām tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā noteiktajām tiesībām uz īpašumu, norādīja, ka, veicot personas datu apstrādi, kas nav noteikta likumā, tiek nesamērīgi ierobežotas personu tiesības uz privāto dzīvi un paskaidro, ka, liedzot ieviest reģistrācijas žurnālu ar apmeklētāju personas datiem, netiek ierobežotas Satversmes 105.pantā garantētās tiesības uz īpašumu. Nodrošināt nekustamā īpašuma drošību un ierobežot nekustamā īpašuma piekļuvi nepiederošām personām ir iespējams panākt citiem, personu tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Vienā no lietām, kura tika izskatīta tiesā 2014.gadā, DVI veica pārbaudi par gadījumu, kad uzņēmums publicēja internetā viedokli par savu bijušo darbinieku. Vienlaicīgi uzņēmums nebija

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

publicējis darbinieka vārdu, uzvārdu, bet pievienoja viedokli jau izveidotajai sadaļai, kurā bija norādīts darbinieka vārds un uzvārds, kā arī pilsēta. Datu subjekts, vēršoties pie pārziņa ar lūgumu viedokli izdzēst, saņēma atteikumu. DVI veica pārbaudi un konstatēja, ka informācija, kura tika publicēta, ir personas dati, jo, lai informāciju atzītu par personas datiem, pietiek, ka informācija attiecas uz konkrētu fizisko personu (uzņēmums, publicējot informāciju, attiecināja to uz konkrētu fizisko personu) un šo personu var identificēt. Tiesa, izskatot lietu divās instancēs, atzina, ka DVI pamatoti secināja, ka viedokļa publicēšana ir personas datu apstrāde, un, ka tai šajā gadījumā nepastāvēja tiesiskais pamats un mērķis.

Veicot Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma (turpmāk – ISPL) uzraudzību, DVI 2014.gadā saņēma 293 iesniegumus ar iedzīvotāju jautājumiem un sūdzībām par saņemtajiem nevēlamajiem komerciālajiem paziņojumiem. DVI ir pienākums veikt pārbaudi, ja viena gada laikā viens pakalpojuma saņēmējs ir saņēmis vismaz 10 komerciālus paziņojumus no viena pakalpojuma sniedzēja un ja pakalpojumu saņēmējs ir iesniedzis uzraudzības iestādei par to sūdzību. DVI veica 5 šādas pārbaudes. Iesniedzēji galvenokārt norādīja, ka nav iespējams atteikties no turpmākas nevēlamu komerciālu paziņojumu saņemšanas.

ISPL un FPDAL ievērošanas uzraudzībā būtisks kavēklis ir tas, ka nemitīgi rodas jaunas un attīstās esošās tehnoloģijas un pakalpojumi, savukārt normatīvais regulējums un līdzšinējā pārbažu prakse nespēj nodrošināt pietiekami efektīvu darbību jaunajos un mainīgajos apstākļos. DVI darbiniekiem ir jāspēj nemitīgi pilnveidoties un būt gataviem risināt jaunas un iepriekš nepieredzētas situācijas. Kā arī daudzos gadījumos, kad darbība ir veikta elektroniskā vidē, piemēram, tiek sūtīts komerciāls paziņojums vai internetā publicēti personas dati, ir grūti identificēt par rīcību atbildīgo personu, ievērojot to, ka elektroniskā vidē pastāv iespēja rīkoties, slēpjot savu identitāti. Kā arī DVI darbu negatīvi ietekmē gan juridisku, gan fizisku personu rīcība, savlaicīgi nesniedzot vai vispār nesniedzot DVI pārbaudes ietvaros pieprasīto un nepieciešamo informāciju.

Datu valsts inspekcijas 2014.gada publiskais pārskats

V DVI prioritātes 2015.gadam

- Veikt pirmsreģistrācijas pārbaudes noteiktajās riska jomās;
- Izstrādāt rekomendāciju par personas datu apstrādi kredītinformācijas jomā;
- Nodrošināt Kredītinformācijas biroju licencēšanu un uzraudzību;
- Sekmēt sadarbību ar citām ES personas datu uzraudzības institūcijām, lai sekmētu efektīvāku personas datu aizsardzības Latvijā, kā arī lai gatavotos savstarpējai sadarbībai, kas plānota jaunajā Personas datu aizsardzības regulā.